

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора біологічних наук, професора, завідувача кафедри фізичної теорії, фізичного виховання та біології державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Дичка Владислава Вікторовича

на дисертаційну роботу **Василеги Павла Андрійовича**

«Особливості рухової активності та функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19

(на прикладі Сумської області)»

подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю **091 – Біологія**

1. Актуальність теми дисертаційної роботи.

Гострі респіраторний вірусний інфекції (ГРВІ) та Covid-19 впливають на вегетативні функції організму, в тому числі на діяльність серцево-судинної системи, яка забезпечує функціонування всього організму та окремих його систем та апаратів на сам перед опорно-рухового апарату. Рухова активність людини забезпечується ОРА та кардіо-респіраторної апаратом.

Серед ускладнень, як наслідок ГРВІ та Covid-19 в дитячому організмі відбуваються порушення діяльності серцево-судинної системи та рухової активності відповідно. Основним фактором, який генералізує патофізіологічні процеси в дитячому організмі є загальний запальний процес, який характерний як для ГРВІ так і для Covid-19. Серед наслідків впливу ГРВІ та Covid-19 на організм можуть бути: міокардит, перикардит, аритмії.

Гострі респіраторні вірусні інфекції та Covid-19 є поширеними серед дітей і мають різну етіологію.

Частота захворювань дітей на ГРВІ та Covid-19 доволі висока, літературні дані відмічають, що 2-4 рази на рік відмічаються факти захворювань, особливо у осінньо-зимовий та зимово-весінній періоди.

Таким чином, грип і гострі респіраторні вірусні інфекції є однією з актуальних проблем медико-біологічної науки, що обумовлено високим рівнем захворюваності серед дорослого населення, а також високим рівнем захворюваності та віддаленими ускладненнями серед дітей різного віку. Практично кожна дитина щорічно не по одному разу переносить епізоди гострих вірусних респіраторних інфекцій в тому числі і Covid-19. Хоча вірус в першу чергу уражає легені, і в клінічних проявах захворювання переважають респіраторні симптоми, проте він суттєво впливає на ризик розвитку та клінічний перебіг хвороби серця та судин, які є складовими кардіо-респіраторного апарату людського організму, який функціонально приймає участь в реалізації рухової активності.

Саме рухова активність забезпечує профілактику патологічних процесів в людському організмі.

Особливу увагу на сучасному етапі слід звернути на формування патофізіологічних процесів індукованих SARS-CoV-2 Covid-19 у дітей молодшого шкільного віку. Так у дітей молодшого шкільного віку хвороби органів дихання посідають перше місце серед патологій.

На даному етапі розвитку медико-біологічної науки недостатньо досліджені проблеми пов'язаних з аналізом показників РА у період поширення ГРВІ та SARS-CoV-2 Covid-19. Карантинні заходи (дистанційна освіта, відсутність регламентованих навантажень, ізоляція) мають негативний вплив на рівень рухової активності дітей та функціональний стан кардіо-респіраторного апарату.

Таким чином, виконана дисертаційна робота, в якій досліджувалася рухова активність та функціонування серцево-судинної системи у дітей молодшого шкільного віку, які перехворіли на ГРВІ та SARS-CoV-2 Covid-19 є актуальною.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами.

Дисертаційне дослідження є фрагментом науково-дослідної теми «Стан функціональних систем в умовах формування адаптаційних реакцій та ефектів біологічно активних сполук за цих умов» кафедри біології Ніжинського державного

університету імені Миколи Гоголя, державна реєстрація №0123U100614. Дисертант є співвиконавцем вказаної теми.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Автор вперше отримав дані про рухову активність та особливості функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 (період пандемії) досліджуваному регіоні (Сумська область). З'ясовано що рухова активність має залежність не тільки від захворюваності на ГРВІ та Covid-19, а й від карантинних обмежень. Діти які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 мали достовірні зміни в бік погіршення показників рухової активності, а саме показників спритності та швидкості, що обумовлено погіршення функціонування серцево-судинної та дихальної системи. Максимально негативні зміни рухової активності та діяльності ССС були зафіксовані у дітей в віці 7-8 років, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19. Автор також відмічає, що Covid-19 мав більший негативний вплив на всі показники, які характеризували рухову активність дітей 7-9 років, в порівнянні з впливом ГРВІ. Автор також дослідив вплив ГРВІ та Covid-19 на дітей 7-9 років з урахуванням статевого диморфізму. Було встановлено, що функціональні зміни в показниках РА та ССС були не значні.

В дисертаційному дослідженні виявлено, що саме діти 7-8 років які перехворіли на ГРВІ та Covid-19 мали більш виражені відхилення від загально прийнятих норми, які характеризують РА та діяльність серцево-судинної системи.

4. Наукове та практичне значення.

В дисертаційному дослідженні вперше проведено регіональне дослідження показників РА та діяльності ССС у дітей молодшого шкільного віку (7-9 років). Отримані результати розширюють теоретичні та практичні уявлення про адаптаційні реакції кардіо-респіраторного апарату та показники рухової активності дитячого організму після захворювання ГРВІ та Covid-19.

Отримані результати впроваджені в навчальний процес у ЗВО при підготовці фахівців з галузі 014 середня освіта при вивченні дисциплін вікова фізіологія та

основи шкільної гігієни у закладах середньої освіти під час проведення уроків фізичної культури, що підтверджено відповідними документами. Дисертаційне дослідження має практичне значення для освітніх закладів різного рівня.

5. Повнота викладення матеріалу дисертації у наукових публікаціях.

Результати дисертаційного дослідження були висвітлені в 14 наукових роботах. Зокрема було опубліковано 2 статті у наукових фахових виданнях, рекомендованих переліком МОН України; 1 стаття в інших наукових виданнях, 1 розділ колективної монографії (всі статті одноосібні) та 10 тез доповідей у збірках матеріалів конференцій різного рівня (регіональні, Всеукраїнські та міжнародні).

6. Ступінь обґрунтованості наукових положень.

Наукові положення, висновки, сформульовані в дисертації, ґрунтуються на значній кількості фактичного матеріалу. Для досягнення мети та вирішення поставлених завдань застосовувалися адекватні та сучасні методи досліджень. Достовірність виявлених закономірностей підтверджена статистичною обробкою.

7. Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам.

Дисертацію викладено українською мовою; робота містить вступ, огляд літератури, матеріали та методи дослідження, 5 розділи власних досліджень, аналіз та узагальненню отриманих результатів, висновки, список літературних джерел, додаток.

У вступі обґрунтовано актуальність дисертаційного дослідження, сформульовано мету, завдання вказані методи дослідження. Відображено наукову новизну теоретичне та практичне значення роботи. Наведені дані про особистий внесок здобувача, апробацію та публікації.

Огляд літератури містить аналіз наявних даних за темою дисертаційного дослідження. Автором було зроблено висновок, про недостатність даних щодо вплив ГРВІ та Covid-19 на показники рухової активності та функціонування ССС у дітей молодшого шкільного віку.

В другому розділі автор подає інформацію про методи дослідження та описує групу волонтерів, які брали участь в дослідженні. Слід відзначити, що підібрані методи є адекватними та сучасними, для вирішення поставлених задач дисертаційного дослідження та досягнення мети роботи.

У третьому, четвертому, п'ятому, шостому та сьомому розділах автор подає власні результати досліджень, які характеризують зміни показників рухової активності та функціонування ССС у дітей які перехворіли на ГРВІ та Covid-19. Проаналізовано зміни в показниках рухової активності та ССС з урахуванням вікову та статі дитячого організму.

В останньому розділі, автор робить узагальнення отриманих результатів, порівнює їх з наявними літературними даними. Аналіз отриманих даних розкриває особливості впливу рухової активності та діяльності ССС у дітей молодшого шкільного віку, які перехворіли на ГРВІ та Covid-19.

На основі проведених досліджень дисертант формулює 5 висновків, які повною мірою відображають результати роботи.

8. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Суттєвих недоліків у дисертації не виявлено. Робота оформлена з дотриманням наявних вимог щодо структури, змісту, хоча й не позбавлена окремих огріхів.

Під час офіційного захисту варто обговорити наступні питання:

1. Чи проводилися дослідження впливу ГРВІ та COVID-19 на рухову активність та діяльність ССС іншими вченими в інших вікових групах?
2. Статеві особливості змін в показниках рухової активності та діяльності ССС після ГРВІ та COVID-19 були максимальні і в якому віці 7, 8, 9 років?

3. Надайте санітарно-гігієнічну характеристику регіону де проводилося дослідження.

9. Загальний висновок.

Дисертаційна робота Васи́леги Павла Андрійовича «Особливості рухової активності та функціонування серцево-судинної системи у дітей 7-9 років, які переохворіли на ГРВІ та Covid-19 (на прикладі Сумської області)» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 – Біологія за своєю актуальністю, науково-теоретичним рівнем, новизною постановки та розв'язанням проблем практичним значенням, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44).

Офіційний опонент:

завідувач кафедри фізичної терапії,
фізичного виховання та біології
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет»
доктор біологічних наук, професор

В. В. Дичко

Підпис професора, доктора біологічних наук Дичка В.В. засвідчую:

Начальник відділу кадрів

Є. С. Сілін